

-000173439-
ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1
im. gen. Józefa Bema
ul. Powstańców Warszawskich 24
06-400 Ciechanów
tel. (0-23) 672 48 24, 672 50 62
-1-

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

ROK SZKOLNY 2018/2019

**ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 IM. GEN.
JÓZEFA BEMA
W CIECHANOWIE**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. AKTY PRAWNE REGULUJĄCE FUNKCJONOWANIE DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOŁACH.....	5
II. SYTUACJA PSYCHOFIZYCZNA MŁODZIEŻY W OKRESIE PODEJMOWANIA DECYZJI ZAWODOWEJ NA ETAPIE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ.....	6
III. ZAŁOŻENIA I CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	7
IV. REALIZATORZY DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WEWNĄTRZSZKOLNYM SYSTEMEM DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	12
V. DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW PEDAGOGICZNYCH SZKOŁY NA RZECZ UCZNIÓW I RODZICÓW W RAMACH WSDZ.....	18
VI. REALIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	20
VII. EFEKTY I KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA WSDZ.....	21
VIII. DIAGNOZA, MONITORING I EWALUACJA WSDZ.....	23
IX. PROGRAM, PLAN I HARMONOGRAM WSDZ DLA TECHNIKUM NR 1 W CIECHANOWIE	
• PROGRAM WSDZ – TECHNIKUM NR 1 W CIECHANOWIE	26
• PLAN I HARMONOGRAM WSDZ I TECHNIKUM NR 1 W CIECHANOWIE.....	29
X. PROPOZYCJE TEMATYKI ZAJĘĆ Z DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	34
XI. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO.....	37
• ZAŁĄCZNIK NR 1 - TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA TECHNIKÓW.....	43

WSTĘP

Współczesna młodzież często staje w obliczu różnych problemów i dylematów związanych z wyborem własnej drogi zawodowej. Młodzi ludzie otrzymują informacje o tym, że trzeba wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje, rozwijać kompetencje, aktywnie poszukiwać pracy. Dowiadują się, że ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys zawodowy każdego pracownika. Stąd też ważne staje się wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym tworzą konieczność wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery edukacyjnej i zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Współczesny człowiek musi być przygotowany na zmianę zawodu, uzupełnianie kwalifikacji i wykształcenia, poszukiwanie pracy. Należy więc wyposażyć uczniów Zespołu Szkół Nr 1 im. gen. J. Bema w Ciechanowie w umiejętności, które pozwolą im odnaleźć się na dynamicznie się rozwijającym rynku pracy. Dobrze przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej uczeń to taki, który wie, jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać szkołę ponadgimnazjalną, ma plany na przyszłość.

Oznacza to konieczność stworzenia takiego Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ), który zapewni uczniom nie tylko poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, ale umożliwi także rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji i zainteresowań. Ponadto WSDZ powinien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Wreszcie powinien stworzyć możliwość kształtowania umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom. WSDZ daje uczniom realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do znalezienia swojego miejsca w świecie pracy, konstruowania kariery zawodowej przez całe życie.

Im wcześniej i częściej uczeń będzie miał okazję do poznania tematyki planowania swojej przyszłości, tym większe ma szanse, aby świadomie i odpowiedzialnie dokonać wyboru kolejnego etapu swojego kształcenia lub kariery zawodowej. W dłuższej perspektywie trafne, odpowiednie do potencjału młodych ludzi decyzje edukacyjno-zawodowe wpłyną nie tylko na podniesienie jakości ich życia, ale będą też jednym z istotnych czynników przeciwdziałających bezrobociu i wzmacniających gospodarkę w skali regionu i kraju.

W przypadku szkoły ponadgimnazjalnej doradztwo zawodowe nabiera szczególnego znaczenia, ponieważ przed uczniami na tym etapie edukacji jest trudna decyzja, której podjęcie może na długie lata

zdeteminować to, jak będzie toczyć się ich życie. Okres nauki w szkole ponadgimnazjalnej jest czasem, w którym młodzież wypróbowuje różne role społeczne oraz zdobywa nowe doświadczenia – zarówno w ramach systemu edukacji, jak i w czasie wolnym. Młodzi ludzie z reguły są świadomi ciężkości na nich odpowiedzialności i wdrażają różne strategie radzenia sobie z nią – odwlekają decyzje, zdają się na los, radzą się bliskich i znajomych. Część osób planuje kontynuację nauki, inne zaś decydują się na zakończenie edukacji i wejście na rynek pracy. Wielu młodych ludzi chce uczyć się dalej, aby nie podejmować decyzji, nie ukierunkowywać się w danym momencie, odsunąć jak najdalej moment wyboru konkretnego kierunku rozwoju kariery. Często również boją się wkroczyć na rynek pracy, ponieważ mają jedynie pobieżną wiedzę o sytuacji jaka na nim panuje.

Należy przy tym mieć na uwadze specyfikę rodzaju szkoły, w której uczy się młodzież, np. uczniów, którzy zdecydowali się na technikum jako szkołę ponadgimnazjalną, możemy podzielić na dwie kategorie osób – te które:

- 1) chcą uzyskać konkretny zawód i podjąć w nim pracę,
- 2) jeszcze nie mają określonej dokładnie dalszej drogi edukacyjnej i zawodowej, ale nie chcą pozostać tylko z wykształceniem ogólnym, jeśli nie będą kontynuować kształcenia.

Każda z tych grup uczniów potrzebuje wsparcia, dlatego też Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego ma być odpowiedzią na to zapotrzebowanie i jednocześnie wypełnić nałożony na szkoły obowiązek wspierania uczniów w zakresie rozwoju zawodowego. Warto pamiętać, że doradztwo zawodowe nie służy tylko wybraniu zawodu, a przede wszystkim budowaniu kariery zawodowej w dłuższej perspektywie, przy założeniu zmienności rynku pracy i wielce prawdopodobnej, wielokrotnej konieczności przekwalifikowywania się pracowników w XXI wieku.

WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, ich rodzicami, nauczycielami i środowiskiem lokalnym. Adresatami projektu są uczniowie Technikum, ich rodzice, nauczyciele (Rada Pedagogiczna), instytucje lokalne i instytucje wspomagające proces doradczy.

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego powstaje w oparciu o diagnozę potrzeb uczniów, ich rodziców i nauczycieli (badania ankietowe oraz wywiady i rozmowy), podlega stałemu monitoringowi i ewaluacji, zakłada systematyczną pracę doradczą na każdym etapie nauczania, zapewniając pomoc w wyborach zawodowych uczniów naszej szkoły.

Opracowany WSDZ na rok szkolny 2018/2019 usprawni pracę szkoły i przepływ informacji doradczej.

I. AKTY PRAWNE REGULUJĄCE FUNKCJONOWANIE DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOŁACH

Najważniejsze założenia związane z realizacją Wewnątrzszkolnego Doradztwa Zawodowego w szkole zawarte są w dokumentach:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483) – art. 65
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r., poz. 996, 1000, 1290 i 1669)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845)
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r., poz. 64)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r., poz. 649)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1643)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1578)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1675)

II. SYTUACJA PSYCHOFIZYCZNA MŁODZIEŻY W OKRESIE PODEJMOWANIA DECYZJI ZAWODOWEJ NA ETAPIE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ

Młodzież w szkole ponadgimnazjalnej znajduje się w trudnym okresie rozwojowym – wiąże się on ze zmianami psychicznymi i fizycznymi. Osoby te mają problemy związane z poznawaniem siebie, ich samoocena i hierarchia wartości ulegają zmianom, przeżywają niepowodzenia szkolne i towarzyskie. W tym wieku szczególnie ważne są kontakty rówieśnicze. Młodzi ludzie zaczynają postrzegać siebie przez pryzmat kolegów i koleżanek – istotna jest dla nich opinia rówieśników, jaką funkcję pełnią w grupie oraz czy są akceptowani, lubiani w klasie czy gronie znajomych. Na podstawie uzyskanych informacji zwrotnych budują obraz siebie.

Na tym etapie edukacji ciągle pojawiają się trudności w podejmowaniu decyzji – nie tylko dotyczących wyboru zawodu czy szkoły. Problemy te najczęściej wynikają z faktu, że osoby młode nie mają jeszcze sprecyzowanych do końca swoich zainteresowań. Dodatkowo młodzieży towarzyszy niepewność oraz brak orientacji w dostępnych możliwościach rozwoju edukacyjno-zawodowego. Młodzi ludzie często czują się bezradni, nie zawsze mają informacje dotyczące obowiązujących trendów na rynku pracy (np. bezrobocie, zawody deficytowe i nadwyżkowe, rodzaje umów o pracę, autoprezentacja itp.) i sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Osoby te – bez wczesnego i odpowiedniego wsparcia oraz możliwości do samopoznania – pozostają bez konkretnych planów na przyszłość, a ich decyzje nie są adekwatne do ich predyspozycji zawodowych. Młody człowiek w tym okresie potrzebuje ukierunkowania, aby podjęte przez niego działania były świadome i nastawione na konkretne cele.

W trakcie nauki w szkole ponadgimnazjalnej młodzi ludzie zdobywają pierwsze doświadczenia zawodowe (praktyki, wolontariat, praca wakacyjna), które często mają znaczenie dla przyszłej pracy, np.: uczą się pracy w grupie, samodzielnego podejmowania decyzji (uwzględniając przy tym aspekt ekonomiczny i tryb życia), rozwijają zdolności interpersonalne. Ponadto pierwsze obowiązki i zadania ukazują im plusy i minusy pracy w danych branżach – młody człowiek wie, co mu sprawia trudność, czego nie chce wykonywać, a jakie czynności dają satysfakcję czy spełnienie.

Konfrontacja czynności podejmowanych w zawodzie, własnych możliwości oraz aktualnej oferty rynku pracy wymaga od osoby młodej umiejętności podjęcia decyzji, czy własne zainteresowania, umiejętności, system wartości i środowisko pracy będą sprzyjały wykonywaniu danego zawodu.

Jest to również okres wzmożonej aktywności społecznej młodych ludzi – udzielają się w m.in. w organizacjach, akcjach charytatywnych oraz biorą udział w życiu towarzyskim (w większości poza gronem rodziny).

Osoby prowadzące działania z zakresu doradztwa zawodowego z młodzieżą w szkole ponadgimnazjalnej, muszą pamiętać o roli grupy rówieśniczej oraz o problemach dojrzewania (np. brak wiary w siebie i swoje umiejętności). Ich zadaniem jest inspirowanie i aktywizowanie młodych ludzi w procesie podejmowania samodzielnych decyzji. Poznanie sytuacji psychofizycznej młodzieży w okresie dorastania – przy równoczesnym uwzględnieniu oferty edukacyjnej i sytuacji na rynku pracy – pozwoli wspomóc ich w procesie planowania kariery edukacyjno-zawodowej.

III. ZAŁOŻENIA I CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół wszelkich działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System ten określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania podejmowane przez szkołę, poprzedzone diagnozą potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli, podlegające wewnętrznej ewaluacji.

Działania te planowane są na cały okres kształcenia wraz z określeniem adresatów, realizatorów oraz partnerów realizacji.

WSDZ jest zbieżny z Programem Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły.

W centrum wszelkich działań w ramach WSDZ powinien znajdować się uczeń. To on planuje swoją karierę edukacyjno-zawodową i na nim skupiają się oddziaływania ze strony doradców, pedagogów, grona pedagogicznego i rodziców. Celem wdrożenia WSDZ jest przygotowanie ucznia do świadomego, samodzielnego planowania własnego rozwoju edukacyjno-zawodowego oraz podejmowania przez niego decyzji w oparciu o znajomość własnych zasobów, wiedzę dotyczącą rynku pracy oraz możliwości, jakie daje funkcjonujący w Polsce system edukacyjny. Realizacja tego celu powinna zakończyć się stworzeniem przez uczniów Indywidualnych Planów Kariery przewidzianych do wykonania w perspektywie najbliższych lat.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek

edukacyjnych i rynku pracy;

- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- szkoła odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów, pomocy i wsparcia udzielają specjaliści i nauczyciele;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły;
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego koordynatora doradztwa zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

CELE PROGRAMU WSDZ:

Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Jest zobowiązaniem całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań wychowawczo – doradczych.

Cele ogólne:

1. Wzmacnianie myślenia o karierze zawodowej w perspektywie procesu podejmowania decyzji.
2. Rozwijanie umiejętności planowania kolejnych etapów nauki, pracy, życia; rozszerzenie perspektywy na to, co jest po ukończeniu szkoły.
3. Wskazywanie na szerokie spektrum możliwych dróg i wyborów, poszerzanie opcji wyborów, wskazywanie dróg alternatywnych; wskazywanie na to, że wykształcenie i zawód nie determinują przyszłości zawodowej; kształtowanie proaktywnych postaw wobec zmiany.
4. Pomoc uczniom w odkrywaniu indywidualnych predyspozycji i uzdolnień oraz planowaniu kariery zawodowej i dalszego kształcenia.
5. Kształtowanie umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.
6. Dostarczenie uczniom informacji niezbędnych do podejmowania trafnych wyborów edukacyjnych

i zawodowych.

7. Rozwijanie w uczniach świadomości konieczności korygowania ścieżki zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych.
8. Wspieranie rodziców/opiekunów w efektywnym towarzyszeniu dzieciom w podejmowaniu decyzji dotyczących drogi edukacyjnej i zawodowej.
9. Wspieranie nauczycieli w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych służących optymalnemu rozwojowi ucznia.
10. Wykorzystywanie różnorodnych narzędzi diagnostycznych celem towarzyszenia w procesie podejmowania decyzji.

Cele szczegółowe:

Cele ucznia:

- 1) rozwijanie świadomości własnego potencjału zawodowego: mocnych i słabych stron, zainteresowań, preferencji i predyspozycji zawodowych oraz ich wpływu na dokonywane wybory zawodowe i podejmowania na tej podstawie trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych;
- 2) rozwijanie motywacji wewnętrznej do budowania własnej kariery;
- 3) rozwijanie umiejętności komunikacyjnych (w tym doskonalenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach nowych oraz konfliktowych), a także dbania o utrzymanie nawiązanych kontaktów i odpowiedni wizerunek zawodowy (również w mediach społecznościowych);
- 4) nabycie wiedzy na temat poszerzania kwalifikacji oraz roli dodatkowych uprawnień w wybranym zawodzie oraz możliwości ich zdobycia a także ich znaczenia dla potencjalnego pracodawcy;
- 5) poszerzanie zasobu wiedzy na temat możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w trakcie nauki, potencjalnych dalszych ścieżek kształcenia oraz możliwości zdobycia zatrudnienia (również za granicą);
- 6) nabywanie wiedzy w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- 7) rozwijanie umiejętności planowania ścieżki kariery (Indywidualnego Planu Kariery), w tym ustalania celów edukacyjno-zawodowych;
- 8) w sytuacji nietrafnego wyboru zawodu: rozwijanie umiejętności radzenia sobie z koniecznością dokonania ponownej decyzji edukacyjno-zawodowej.

Uczniowie :

- kształcą umiejętność określania własnych celów życiowych, mocnych i słabych stron,
- rozwijają umiejętność planowania własnego rozwoju i przebiegu kariery zawodowej,
- zapoznają się z procedurami i możliwościami poszerzenia kwalifikacji zawodowych, zapoznają się z możliwymi formami zatrudnienia,

- pracują nad wyzwaniem własnego wewnętrznego potencjału, rozwijaniem zainteresowań, gotowością do zmian,
- rozwijają umiejętność efektywnego komunikowania się,
- rozwijają umiejętność pracy w grupie,
- rozwijają umiejętność radzenia sobie w sytuacjach stresowych,
- poznają zasady funkcjonowania rynku pracy,
- zapoznają się ze specyfiką rynku pracy w regionie, w kraju i za granicą,
- rozszerzają zasób informacji na temat sposobów poszukiwania pracy, sporządzania dokumentów aplikacyjnych, prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej,
- pozyskują wiedzę w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- poznają możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego,
- poznają własne predyspozycje zawodowe – zainteresowania, uzdolnienia;
- rozwijają swoje umiejętności i kompetencje;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- wiedzą, jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń;
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- są zmotywowani do pracy na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- posiadają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia, oraz ofertę szkół ponadgimnazjalnych;
- znają zasady rekrutacji i harmonogram rekrutacji;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu i szkoły;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodoznawczej;
- są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata;
- znają trendy kierujące rynkiem pracy i przyczyny bezrobocia.

Cele nauczyciela:

- 1) aktywizowanie uczniów do planowania kariery edukacyjno-zawodowej;
- 2) wzmacnianie prestiżu zawodu, w którym kształci się uczeń;
- 3) wspieranie uczniów w rozwijaniu kompetencji społecznych i innych kompetencji kluczowych, m.in.

inicjatywy i kreatywności;

4) wspieranie uczniów w rozwijaniu zainteresowań i umiejętności;

5) uświadamianie uczniom znaczenia wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych;

6) przedstawianie uczniom przykładowych możliwości rozwijania kariery w wybranym przez nich zawodzie.

Nauczyciele:

- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu w określaniu indywidualnych profili;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają decyzję zawodowo – edukacyjną swoich uczniów;
- realizują tematy z zakresu doradztwa zawodowego metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Wymienione wyżej cele nauczycieli dotyczą każdego nauczyciela, a związane z nimi działania są bardzo znaczącym elementem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach której uczeń powinien otrzymywać wsparcie w wyborze dalszego kształcenia (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach - Dz. U. z 2013 r., poz. 532).

Rodzice:

- znają problematykę rozwoju zawodowego dziecka;
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji;
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

IV. REALIZATORZY DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WEWNĄTRZSZKOLNYM SYSTEMEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Za realizację WSDZ odpowiada Dyrektor Szkoły, szkolny koordynator WSDZ, wychowawcy, nauczyciele, szkolni specjaliści i inne osoby wspomagające działania doradcze.

Realizacja zadań wynikających z WSDZ obejmuje więc ogół działań zaangażowanych podmiotów: specjalistów, wychowawców, nauczycieli, uczniów i instytucji zewnętrznych. Poradnictwo zawodowe to system działań oparty na współpracy wielu podmiotów, dlatego także należy pamiętać o tym, że także rodzice uczniów powinni być włączeni w proces doradczy, bo od nich zależy, czy decyzje młodych ludzi wypracowane na zajęciach szkolnych zostaną potwierdzone w domu.

Wspólnie i systematycznie działający nauczyciele, zmotywowani uczniowie, zaangażowani rodzice spowodują, że profesjonalna pomoc doradcza trafi do każdego indywidualnego odbiorcy, który potrzebuje wsparcia, pomocy i informacji. Zakres działań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w technikum. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli, pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, doradztwa i orientacji zawodowej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania podejmowane przez szkołę, poprzedzone diagnozą potrzeb uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Działania te planowane są na cały okres kształcenia wraz z określeniem adresatów, realizatorów oraz partnerów realizacji.

WSDZ jest zbieżny z Programem Wychowawczo - Profilaktycznym Szkoły.

REALIZATORZY DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WSDZ:

1. Dyrektor Szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z WSDZ w szkole,
- powołuje koordynatora doradztwa zawodowego (koordynatora WSDZ),
- wspiera kontakty pomiędzy realizatorami WSDZ w szkole a instytucjami zewnętrznymi,
- zapewnia warunki do realizacji WSDZ w szkole;

2. Koordynator doradztwa zawodowego w szkole – koordynator WSDZ:

- powołuje zespół ds. doradztwa zawodowego i współpracuje z nim,
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i ich rodziców na informacje edukacyjne

i zawodowe oraz pomaga w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje na temat oferty edukacyjnej i rynku pracy,
- koordynuje działalność informacyjno – doradczą prowadzoną przez szkołę, współpracuje z Dyrekcją Szkoły, kierownikami praktycznej nauki zawodu, nauczycielami, wychowawcami i pedagogiem szkolnym w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno –zawodowego,
- współpracuje z rodzicami i wspiera ich w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych ich dzieci, udziela im informacji na temat aktualnej oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych, o zawodach oraz o aktualnej sytuacji na rynku pracy,
- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi WSDZ, np. instytucjami rynku pracy, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, szkołami wyższymi,
- opracowuje i aktualizuje informacje o zawodach, drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz potrzebach rynku pracy,
- upowszechnia wiedzę na temat planowania kariery zawodowej, możliwości pozyskiwania informacji o zawodach, uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych, sytuacji na rynku pracy lokalnym, krajowym i w UE,
- prowadzi zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem ścieżki edukacyjno –zawodowej,
- kieruje, w sprawach trudnych do specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, lekarza medycyny pracy,
- wzbogaca własny warsztat pracy o nowoczesne środki przekazu informacji oraz udostępnia je osobom zainteresowanym,
- systematycznie podnosi własne kwalifikacje;

3. Szkolny doradca zawodowy:

Cele działalności szkolnego doradcy zawodowego związane z kształtowaniem postaw i zachowań ucznia:

- rozwój umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych zasobów osobistych oraz ich wykorzystywania w kształtowaniu swojej drogi zawodowej,
- kreowanie postaw przedsiębiorczych, przewycięzanie bierności, doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz w sytuacjach trudnych,
- kształcenie nawyków ciągłego uczenia się oraz zdobywania nowych doświadczeń,
- kształtowanie postaw otwartości i umiejętności autoprezentacji swojej wiedzy i potencjału osobowościowego,
- kształtowanie nawyków planowania przyszłości oraz organizowania i kontrolowania przebiegu

swoich działań,

- kształtowanie umiejętności modelowania drogi edukacyjno-zawodowej i konsekwentnego dążenia do celu;

Cele działalności szkolnego doradcy zawodowego związane z kształtowaniem umiejętności ucznia:

- planowania przyszłości zawodowej,
- komunikowania się,
- nawiązywania i utrzymywania kontaktów,
- organizowania działań swoich i zespołu,
- współpracy w zespołach wielokulturowych i wielopokoleniowych,
- przygotowania dokumentów związanych z pracą zawodową,
- poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy,
- przeprowadzania negocjacji,
- planowania, organizowania i kontrolowania własnej działalności gospodarczej,
- planowania, organizowania i kontrolowania własnej działalności projektowej;

Cele działalności szkolnego doradcy zawodowego związane z wiedzą ucznia:

- poznanie świata zawodów,
- poznanie potencjalnych ścieżek edukacyjnych w wybranych zawodach,
- poznanie zasad rządzących rynkiem pracy,
- poznanie zasad obowiązujących w kompletowaniu dokumentów związanych z pracą,
- poznanie podstaw prawa pracy,
- poznanie zasad tworzenia biznes-planu, tworzenia własnej działalności gospodarczej,
- poznanie sytuacji społeczno-gospodarczej na lokalnym rynku;

Zadania doradcy zawodowego w szkole:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i ich rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji na temat oferty edukacyjnej i rynku pracy,
- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem ścieżki edukacyjno - zawodowej, w tym uświadomienie znaczenia mediów społecznościowych w budowaniu wizerunku zawodowego,
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę,
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,

- wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno- pedagogicznej,
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,
- współpraca z instytucjami zewnętrznymi, np. z kuratorium oświaty, instytucjami rynku pracy, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi oraz szkołami i placówkami kształcenia i szkolenia zawodowego;

4. Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych,
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej,
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno zawodowej ich dzieci,
- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem praktycznej nauki zawodu oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego;

5. Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć doradztwa zawodowego,
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach,
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe,
- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem kształcenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- zapewniają ciągłość funkcjonowania WSDZ zgodnie ze statutem Szkoły,
- współpracują w realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do efektywnego kształtowania kariery zawodowej,

- realizują elementy doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych (z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu) i zajęciach z wychowawcą,
- wskazują uczniom znaczenie wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych,
- aktywizują uczniów do planowania kariery edukacyjno-zawodowej,
- wzmacniają prestiż zawodu, w którym kształcą się uczeń,
- wspierają uczniów w rozwijaniu ich potencjału, kompetencji, zainteresowań i umiejętności a także kompetencji społecznych,
- zapoznają uczniów z możliwościami rozwijania kariery w wybranym przez nich zawodzie,
- kształtują u uczniów postawy przedsiębiorcze;

- a) **Nauczyciele informatyki** - w ramach własnego przedmiotu prowadzą naukę poszukiwania informacji (np. dotyczących zatrudnienia), pomagają uczniom klas IV w logowaniu do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół wyższych, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem;
- b) **Nauczyciele wiedzy o społeczeństwie** - omawiają treści dotyczące pracy i przedsiębiorczości (cechy przedsiębiorcy), potrzeby człowieka i sposoby ich zaspokojenia, życiorys i list motywacyjny, przyczyny bezrobocia;
- c) **Nauczyciele języka polskiego** - nadzorują uczniów biorących udział w konkursach literackich o tematyce zawodowej;
- d) **Nauczyciele języków obcych** - prezentują uczniom filmy o zawodach w języku angielskim lub niemieckim;
- e) **Nauczyciel biologii** - omawiając stan zdrowia i choroby człowieka nawiązuje do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach;
- f) **Nauczyciele wychowania fizycznego** - omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym;

5. Pedagog szkolny:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- włącza treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów,
- współpracuje z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem kształcenia praktycznego, wychowawcami oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- włącza się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z zadań pedagoga szkolnego),
- prowadzi pedagogizację rodziców (indywidualnie lub grupowo) w razie potrzeby na zebraniach z rodzicami, przy udziale wychowawców,
- kieruje uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym do innych specjalistów lub do placówek przysposabiających do zawodu;

6. Nauczyciele – bibliotekarze:

- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem kształcenia praktycznego, wychowawcami oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- gromadzą prenumerowane czasopisma i literaturę z zakresu psychologii, prawa pracy i doradztwa zawodowego, udostępniają informatory i ulotki o szkołach, wskazują źródła informacji,
- opracowują i aktualizują oraz udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego,
- włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego;

7. Rodzice:

- aktywizują dzieci do planowania własnej kariery zawodowej,
- wzmacniają poczucia akceptacji dokonanych przez ucznia wyborów,
- wspierają dzieci w poszukiwaniu oraz testowaniu możliwości rozwoju osobistego oraz zawodowego,
- wskazują możliwości rozwojowych na wszystkich płaszczyznach rozwoju – społecznej, zawodowej, indywidualnej,
- wspierają w rozwijaniu pasji oraz zainteresowań,
- współpracują z otoczeniem edukacyjnym dziecka w celu efektywniejszego zrozumienia oraz wsparcia w rozwoju;

Podmioty współpracujące ze szkołą w realizacji WSDZ:

- Mobilne Centra Informacji Zawodowej w Ciechanowie,
- Ochotniczy Hufiec Pracy – poradnictwo zawodowe,
- szkoły wyższe, policealne i pomaturalne,
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne,
- Mazowiecki Samorządowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ciechanowie,
- Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie,
- Mazowiecka Izba Gospodarcza w Ciechanowie,
- Cech Rzemiosł Różnych w Ciechanowie,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ciechanowie,
- Urząd Skarbowy w Ciechanowie,
- organizatorzy Targów Edukacji i Pracy,
- pracodawcy,
- inne szkoły tego samego lub wyższego typu, szkoły wyższe,
- zakłady doskonalenia zawodowego i instytucje szkoleniowe,
- organizacje pozarządowe;

V. DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW PEDAGOGICZNYCH SZKOŁY NA RZECZ UCZNIÓW I RODZICÓW W RAMACH WSDZ

Pracownicy pedagogiczni szkoły odpowiednio do swoich kwalifikacji i wiedzy z orientacji zawodowej - prowadzą lekcje, warsztaty, spotkania indywidualne, wskazują uczniom możliwości praktycznego zastosowania zdobytych umiejętności i wiedzy oraz uświadamiają wagę poszczególnych przedmiotów w kształtowaniu kariery zawodowej. Wykorzystują wiedzę na temat ucznia, pomagają w określaniu indywidualnych profili, rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje, realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową. Dla uczniów chcących rozwijać swoje zainteresowania prowadzą zajęcia pozalekcyjne m.in.: koło logistyczne, koło informatyczne itp.

Wszelkie działania pracowników szkoły mają na celu przygotowanie uczniów do samodzielności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych (np. egzaminy, podejmowanie decyzji), łatwej adaptacji do nowych warunków w środowisku szkolnym i zawodowym.

Działania na rzecz rodziców obejmują w szczególności: przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach, prezentację założeń pracy informacyjno - doradczej szkoły na rzecz uczniów, zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych przez ich dzieci. Specjaliści prowadzą indywidualną pracę z rodzicami uczniów mającymi problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, rodzinne.

Współdziałanie pracowników szkoły w ramach WSDZ umożliwia utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły, umożliwia identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

METODY I FORMY PRACY Z UCZNIAMI:

- ankiety, kwestionariusze, wywiady,
- pogadanki,
- wykłady,
- dyskusje,
- prezentacje multimedialne,
- zajęcia warsztatowe,
- porady i konsultacje,
- spotkania, warsztaty z przedstawicielami instytucji doradczych,
- wycieczki (np. zawodoznawcze),
- szkolenia prowadzone przez przedstawicieli firm związanych z poszczególnymi branżami,
- spotkania z przedstawicielami pracodawców,
- udział w konkursach,
- spotkania z przedstawicielami szkół wyższych, policealnych, pomaturalnych,
- praca w grupach,
- „burza mózgów”,
- drama;

VI. REALIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Zespół Szkół Nr 1 im. gen. Józefa Bema w Ciechanowie posiada odpowiednie zasoby do realizacji wyznaczonych zadań w ramach WSDZ. W szkole powołany został szkolny koordynator Wewnętrznego systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) koordynujący działania doradcze i wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Szkoła dysponuje odpowiednim zapleczem do udzielania porad i konsultacji indywidualnych, pomieszczeniami do prowadzenia warsztatów grupowych i zajęć klasowych. Sale wyposażone są w nowoczesny sprzęt audio-wizualny (np. komputery z dostępem do Internetu, tablice multimedialne, telewizory, rzutniki, tablice projekcyjne).

Ponadto koordynator WSDZ dysponuje programami do badania predyspozycji zawodowych uczniów, bazą danych o zawodach, rynku pracy, informatorami o szkołach wyższych, specjalistyczną literaturą, scenariuszami zajęć doradczych, broszurami, ulotkami, plakatami itp. W szkolnej bibliotece znajduje się zasoby, które pozwalają na realizację wybranych założeń doradczych.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie harmonogramem działań WSDZ: na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych i przygotowaniach do udziału w konkursach oraz poza szkołą poprzez udział uczniów, w Targach Edukacji i Pracy, spotkaniach z przedstawicielami szkół pomaturalnych i wyższych oraz tematycznych wycieczkach szkolnych (np. zawodoznawczych).

VII. FEKTY I KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA WSDZ

1. Efekty działań wynikających z funkcjonowania WSDZ:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego,
- wsparcie rodziców w udzielanej przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno –zawodowych, rozwijaniu ich zainteresowań,
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocja w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego,
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia,
- efektywna współpraca szkoły ze szkołami wyższymi, policealnymi i pomaturalnymi, instytucjami i zakładami pracy w realizacji zadań edukacyjno –zawodowych,
- konkretność i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;

2. Korzyści wynikające z funkcjonowania WSDZ:

- korzyści dla ucznia:
 - indywidualny rozwój,
 - pomoc w racjonalnym zaplanowaniu indywidualnej ścieżki kariery,
 - umiejętność zaplanowania kariery zawodowej i otwartość na zmiany, ułatwienie wejścia na rynek pracy i sprawnego funkcjonowania na nim,
 - uświadomienie możliwości wprowadzania zmian w zaplanowanej ścieżce zawodowej,
 - zapobieganie niepowodzeniom szkolnym, zniechęceniu, porzucaniu szkoły, a w konsekwencji w podjęciu nieodpowiedniej pracy lub trudności w jej znalezieniu,
 - znajomość oferty edukacyjnej - przekazywanie aktualnych informacji o typach szkół pomaturalnych, kierunkach studiów i innych możliwościach kontynuacji nauki,
 - znajomość oferty zawodowej,
 - pomoc we wkraczaniu i poruszaniu się po rynku pracy;

- korzyści dla rodziców:

- otrzymują wsparcie w doskonaleniu umiejętności wychowawczych oraz wypracowywaniu sposobów i form towarzyszenia dzieciom w rozwijaniu pasji i zainteresowań, w wyborze drogi edukacyjnej i zawodowej,
- mają dostęp do informacji edukacyjnych i zawodowych (np. możliwości dalszego kształcenia, doskonalenia zawodowego i zatrudnienia ich dzieci),
- przygotowanie do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nich decyzji edukacyjno-zawodowych, wsparcie wychowawcze, znajomość oferty edukacyjnej i zawodowej dla ich dzieci,
- przekazywanie aktualnych informacji o typach szkół, możliwościach kształcenia,
- pomoc dzieciom w wyborze szkoły pomaturalnej lub studiów;

- korzyści dla szkoły:

- realizowanie zobowiązań wynikających z zapisów zawartych w prawie oświatowym, Statucie Szkoły i Programie Wychowawczo – Profilaktycznym;
- utworzenie na terenie szkoły aktualnej bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji – trafne wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- współpraca realizatorów zadań założonych w WSDZ służąca podniesieniu jakości pracy szkoły,
- konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku i prestiżu – tworzenie i aktualizacja baz informacji edukacyjno-zawodowej,
- podniesienie świadomości znaczenia doradztwa w szkole,
- przygotowanie ucznia do podjęcia ról społecznych i zawodowych;

- korzyści dla władz lokalnych i pracodawców:

- zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych,
- zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej i gotowości do jej zmiany,
- zapobieganie bezrobociu,

- świadomość oczekiwań rynku pracy wśród pracowników i zwiększenie szans znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów dla pracodawców;

VIII. DIAGNOZA, MONITORING I EWALUACJA WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada aktualizowaną co roku diagnozę potrzeb, która uwzględnia stanowisko uczniów, ich rodziców, wychowawców i nauczycieli w tworzeniu programu i harmonogramu działań doradczych w szkole.

WSDZ podlega monitoringowi i ewaluacji, za które odpowiada koordynator WSDZ, który współpracuje w tym zakresie z wychowawcami, nauczycielami, uczniami i rodzicami.

Ewaluację WSDZ przeprowadza koordynator wraz z zespołem ds. ewaluacji WSDZ pod koniec roku szkolnego i sporządza raport z realizacji zadań. Ewaluacja ta odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do uczniów, ich rodziców i nauczycieli: udzielanej informacji, konsultacji indywidualnych i grupowych zajęć edukacyjnych.

Zadania z zakresu WSDZ dokumentowane będą w planach pracy i sprawozdaniach semestralnych i rocznych zespołów przedmiotowych, pedagoga szkolnego, biblioteki szkolnej oraz planach wychowawczych poszczególnych klas i sprawozdaniu z realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły. Realizacja tematyki edukacyjno – zawodowej podejmowanej podczas zajęć lekcyjnych dokumentowana jest wpisem tematu do dziennika lekcyjnego.

Pamiętając, że pierwszym doradcą edukacyjnym i zawodowym uczniów są rodzice także wśród nich będzie przeprowadzana diagnoza w zakresie potrzeb na informacje edukacyjno – zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej – zapytanie jakich informacji potrzebują, by efektywnie wspierać dzieci w planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej. Analiza danych pozwoli odpowiedzieć na pytanie, jak z rodziców uczynić sojuszników szkoły w realizacji doradztwa.

Kolejną ważną grupą są nauczyciele. To oni ostatecznie będą spotykali się z uczniami i ich rodzicami i rozmawiali o planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej. Warto znać ich potrzeby w zakresie szkoleń, dostępu do publikacji, materiałów edukacyjnych.

Przykładowe metody badania potrzeb to:

- konsultacje z Samorządem Uczniowskim,
- ankietowanie uczniów,
- konsultacje z rodzicami (wywiady, ankiety),
- wyodrębnianie potrzeb uczniów w wyniku „burzy mózgów” przeprowadzonej wśród personelu szkoły,
- konsultacje z lokalnymi pracodawcami (wywiady),
- konsultacje z absolwentami szkoły (wywiady),
- analiza publikacji poświęconych doradztwu;

Do ewaluacji WSDZ będą stosowane badania:

- ilościowe (ankiety, wywiady kwestionariuszowe),
- jakościowe (obserwacja, rozmowa, luźne wywiady, analiza wypowiedzi pisemnych badanych - swobodnych wypracowań uczniów na dany temat, np.: „Mój wymarzony zawód”, „Kim chciałbym być za 20 lat”, techniką kolażu - polegająca na formowaniu kompozycji z różnych materiałów, np.: gazet, fotografii czy drobnych przedmiotów codziennego użytku oraz dyskusja grupowa i „burza mózgów”);

W ZS NR 1 w Ciechanowie zostały przyjęte następujące rozwiązania polegające na:

- prowadzeniu systematycznego monitoringu wszystkich działań realizowanych w ramach przyjętego przez szkołę Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego przez cały okres jego realizacji; *Monitoring ten dokonywany będzie przez koordynatora WSDZ, a jego celem będzie zapewnienie zgodności realizacji określonych zadań z wcześniej przyjętymi założeniami, porównywanie postępów we wdrażaniu systemu z harmonogramem, a w razie wykrycia nieścisłości ewentualne podejmowanie działań zaradczych.*
- częściowej ewaluacji WSDZ realizowanej po koniec każdego semestru opartej na analizie dokumentów oraz na analizie swobodnych wypowiedzi, uczniów, rodziców i nauczycieli; *Ewaluacja częściowa będzie prowadzona nana podstawie rozmów z uczniami, rodzicami i wychowawcami klas oraz analizy dokumentacji szkolnej: półrocznych sprawozdań wychowawców, psychologa szkolnego i biblioteki szkolnej oraz sprawozdania z realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły; wpisów do dzienników lekcyjnych (i zajęć pozalekcyjnych) dotyczących realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego podczas wyznaczonych do tego godzin lekcyjnych*

oraz podczas lekcji wychowawczych i przedmiotowych; analizy sprawozdań z organizowanych i współorganizowanych przez szkołę imprez kulturalnych, kampanii społecznych, itp. Wyniki ewaluacji cząstkowej należy opracować wspólnie z wynikami monitoringu, a następnie przedstawić Radzie Pedagogicznej i Radzie Rodziców w postaci sprawozdania na koniec każdego semestru. Zadanie to należy do obowiązków koordynatora WSDZ.

- pod koniec każdego roku szkolnego ewaluacja realizacji WSDZ powinna być prowadzona przez wychowawców (w poszczególnych klasach) oraz przez powołany przez Dyrektora Szkoły - zespół ds. ewaluacji WSDZ - za pomocą ankiety ewaluacyjnej;
- powołany przez Dyrektora zespół ds. ewaluacji WSDZ przeprowadzi ewaluację za pomocą ankiety dla nauczycieli, której celem będzie pozyskanie informacji zwrotnej na temat zaangażowania nauczycieli w realizację WSDZ oraz ich opinii na temat zgodności dopasowania realizowanych zadań z potrzebami edukacyjno - zawodowymi;
- podczas ewaluacji końcowej uwzględnione zostanie zdanie przedstawicieli Rady Rodziców w celu zebrania informacji na temat opinii dotyczącej jakości usług doradczych oferowanych przez szkołę i instytucję z nią współpracującą;
- pod koniec roku szkolnego w każdej klasie wychowawcy poznają również opinie uczniów na temat jakości usług doradczych oferowanych przez szkołę i instytucję z nią współpracującą;

UWAGA! Badanie to można przeprowadzić za pomocą techniki ewaluacyjnej $\Delta/+$ (Delta/Plus). Badanie audytoryjne za pomocą techniki $\Delta/+$, powinno być przeprowadzane ze wszystkimi uczniami danej klasy w jednym miejscu i jednym czasie, np. podczas godziny wychowawczej. Pozwala na stosunkowo szybką i efektywną ocenę jakości wykonania danego WSDZ. Obejmuje bowiem ocenę zarówno procesów, czyli oddziaływań przedsięwzięcia na uczestników, jak i ocenę jego efektów. Podczas tego ćwiczenia uczniowie przypominają sobie przebieg wszystkich oddziaływań i dokonują analizy zrealizowanych zadań pod kątem mocnych i słabszych stron WSDZ, np.:

- wycieczek zawodoznawczych,
- warsztatów doskonalących kompetencje podane w założeniach WSDZ,
- informacji na temat rynku pracy zebranych pod kątem oczekiwań klasy danej klasy,
- prac w zakresie tworzenia Indywidualnego Planu Kariery,
- atmosfery sprzyjającej zaspokojeniu ich potrzeb edukacyjno-rozwojowych,
- pozyskanej wiedzy merytorycznej i umiejętności.

Podczas drugiej części badania uczniowie koncentrują się na wyszukiwaniu tych elementów WSDZ, które ich zdaniem należałoby zmienić: rozszerzyć, uszczegółowić, wzbogacić zakres oferowanej wiedzy, umiejętności albo pominąć, czy też ograniczyć ilość przekazywanych treści. Uczniowie udzielają także informacji zwrotnych na temat konieczności wprowadzenia zmian organizacyjnych w realizacji WSDZ.

**IX. PROGRAM, PLAN I HARMONOGRAM WSDZ DLA TECHNIKUM NR 1
W CIECHANOWIE**

Program WSDZ – Technikum Nr 1 w Ciechanowie

Moduł	Uczeń:	Czas realizacji			
		klasa 1	klasa 2	klasa 3	klasa 4
Poznaj siebie	rozpoznaje swoje zasoby, predyspozycje i zainteresowania pod kątem wybranego zawodu	×	×	×	
	doskonali umiejętności komunikowania się (w tym elektronicznego)	×	×	×	×
	planuje i ustala cele	×	×		
	doskonali umiejętność słuchania i przekazywania myśli	×	×	×	×
	ma świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływu na efektywność pracy	×	×	×	×
	poszerza wiedzę na temat swoich zdolności, zainteresowań, mocnych i słabych stron, stylu uczenia się , motywacji i jej źródeł	×	×	×	×
	potrafi radzić sobie w sytuacjach trudnych, stresujących, konfliktowych (np. egzamin)	×			
	rozwija wiedzę dotyczącą wpływu stresu i złych warunków pracy na swoje zdrowie	×			
	rozumie konsekwencje postrzegania siebie i bycia postrzeganym przez innych (także w mediach społecznościowych)	×			
	rozwija umiejętność współpracy w grupie (w tym w środowiskach wielokulturowych i wielopokoleniowych)	×	×	×	×

Moduł	Uczeń:	Czas realizacji			
		klasa 1	klasa 2	klasa 3	klasa 4
Poznaję siebie	przygotowuje się do pełnienia ról społecznych i zawodowych	×			
	umie organizować i kontrolować swoją pracę		×		
	poszerza informacje o zawodach, kwalifikacjach	×	×	×	×
	doskonali umiejętność dostosowania się do kultury organizacyjnej szkoły, warsztatów szkolnych, zakładów pracy (zasady, regulaminy itp.)	×	×	×	×
Poznaję zawody i rynek pracy	poszerza wiedzę na temat zapotrzebowania na rynku pracy, oczekiwań pracodawców		×	×	
	poszerza wiedzę na temat dynamiki rynku pracy (zmieniające się tendencje)		×	×	
	poszerza zasoby wiedzy i umiejętności dotyczące terminologii rynku pracy (nowe zawody, stanowiska)		×	×	
	poszerza słownictwo niezbędne do podjęcia pracy za granicą	×	×	×	×
	przygotowuje się do zaprezentowania swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej				×
	potrafi stworzyć biznesplan		×	×	
	uświadamia sobie prestiż wykonywanego zawodu, status fachowca	×	×	×	×
	ma świadomość przydatności wiedzy i umiejętności z poszczególnych przedmiotów w wykonywanym zawodzie.	×	×	×	×

Moduł	Uczeń:	Czas realizacji			
		klasa 1	klasa 2	klasa 3	klasa 4
Planuje własny rozwój	określa swoje potrzeby edukacyjno-zawodowe - oferta KKZ, szkół wyższych, informacje o zawodach, kwalifikacjach itp.			×	×
	poszerza wiedzę na temat źródeł wsparcia dla absolwentów posiadających określone kwalifikacje zawodowe		×		
	rozwija sieć kontaktów (networking) i wykorzystuje ją w kontekście posiadanych kwalifikacji i kompetencji		×	×	×
	poszerza zasób wiedzy i kontaktów z instytucjami rynku pracy		×	×	
	wzbogaca wiedzę na temat funduszy wspierających zakładanie własnej działalności gospodarczej, możliwości ubiegania się o dofinansowanie lub skorzystania z funduszu pożyczkowego lub poręczeniowego.		×	×	

Plan i harmonogram WSDZ – Technikum Nr 1 w Ciechanowie

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE					
Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresaci działań	Termin realizacji	Realizatorzy działań
1	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z WSDZ	prelekcja	Rada Pedagogiczna	październik 2018 r.	Dyrekcja, koordynator WSDZ
2	Zapoznanie Rady Rodziców z WSDZ	prelekcja	rodzice	październik 2018 r.	Dyrekcja, koordynator WSDZ
3	Zapoznane rodziców i uczniów z WSDZ	prelekcja, strona internetowa szkoły	uczniowie klas 1-4 i ich rodzice	październik 2018 r.	wychowawcy, administrator strony internetowej szkoły
4	Monitorowanie realizacji WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych	uczniowie, rodzice, nauczyciele	cały rok	koordynator WSDZ, zespół ds. ewaluacji WSDZ
5	Ewaluacja WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań zespołów przedmiotowych	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2019 r.	koordynator WSDZ, zespół ds. ewaluacji WSDZ, wychowawcy, pedagog szkolny
6	Sporządzenie raportu z realizacji zadań wynikających z WSDZ	wnioski z ewaluacji, analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań zespołów przedmiotowych	Dyrektor, Rada Pedagogiczna	czerwiec 2019 r.	koordynator WSDZ

7	Diagnoza potrzeb na nowy rok szkolny 2019/2020	ankiety, wywiady, „burza mózgów”, analiza planów pracy zespołów przedmiotowych, pedagoga szkolnego, biblioteki szkolnej	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2019 r.	koordynator WSDZ, zespół ds. ewaluacji WSDZ, wychowawcy, nauczyciele, rodzice, przewodniczący zespołów przedmiotowych
8	Opracowanie WSDZ na nowy rok szkolny 2019/2020	analiza diagnozy potrzeb	uczniowie, rodzice, nauczyciele, Dyrektor	czerwiec 2019 r.	koordynator WSDZ i zespół ds. doradztwa zawodowego w szkole
DZIAŁANIA WŁAŚCIWE					
1	Zajęcia integracyjne	warsztaty	klasy 1	wrzesień – październik 2018 r.	wychowawcy, pedagog szkolny
2	Analiza swoich zasobów, mocnych i słabych stron	gry, testy	klasy 1 - 3	I półrocze roku szkolnego	wychowawcy, pedagog szkolny
3	Komunikacja interpersonalna, świadome tworzenie własnego wizerunku (w tym w mediach społecznościowych)	wykład, dyskusja, ćwiczenia	klasy 1 - 3	cały rok	zespół ds. doradztwa zawodowego w szkole
4	Poznajemy swoje uzdolnienia, zainteresowania i pasje	obserwacje, konkursy przedmiotowe, koła zainteresowań, imprezy szkolne, działania wolontariackie, działania SU, wycieczki przedmiotowe	klasy 1 - 4	cały rok – zgodnie z planami zespołów przedmiotowych, SU, kół zainteresowań	wychowawcy, nauczyciele informatyki, nauczyciele

5	Moje wartości i cele życiowe	dyskusja, prace uczniów	klasy 1 - 2	cały rok	wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny
6	Pracujemy w grupie	warsztaty, praca na lekcjach, projekty, imprezy szkolne	klasy 1 - 4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, opiekunowie kół zainteresowań
7	Moja samoocena	ankieta na lekcjach wychowawczych	klasy 1 - 4	koniec I i II semestru	wychowawcy
8	Planowanie i zarządzanie czasem	warsztaty	klasy 2	I semestr	wychowawcy, pedagog szkolny
9	Moje plany edukacyjno - zawodowe	wywiad, ankieta, testy predyspozycji, sporządzenie IPK, warsztaty, seminaria	klasy 1 - 4	cały rok	wychowawcy, pedagog szkolny, doradcy z MCIZ, przedstawiciele PUP, szkół wyższych
10	Poznajemy zawody i zakłady pracy	wycieczki zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami firm, szkolenia, praktyki zawodowe, targi edukacyjno - zawodowe, staże	klasy 1 - 4	cały rok – zgodnie z planami zespołów przedmiotowych, warsztatów, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów zawodowych, kierownik kształcenia praktycznego
11	Skuteczna i poprawna komunikacja (bariery komunikacyjne, słuchanie, przekazywanie myśli, komunikacja elektroniczna)	wykład, warsztaty, ćwiczenia	klasy 1-4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele wszystkich przedmiotów, pedagog szkolny
12	Stres – jak sobie z nim radzić?	wykład, zajęcia warsztatowe,	klasy 1	II półrocze	wychowawcy, pedagog szkolny,

		dyskusja			nauczyciel biologii
13	Rynek pracy – oczekiwania pracodawców	wykłady, warsztaty	klasy 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, planami zespołów przedmiotowych, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele przedsiębiorczości, kierownik kształcenia praktycznego
14	Poszerzanie wiedzy na temat terminologii rynku pracy, zasoby słownictwa zawodowego w języku obcym	konkursy, wykłady, ćwiczenia	klasy 1-4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedmiotów zawodowych i języków obcych
15	Rozwijanie sieci kontaktów (networking) i jej wykorzystanie	wykład, dyskusja	klasy 2-4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, planami zespołów przedmiotowych, praktyk zawodowych	nauczyciele przedsiębiorczości i przedmiotów zawodowych, warsztatów, kierownik kształcenia praktycznego
16	Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych	ćwiczenia	klasy 2 i 4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele j. polskiego, przedsiębiorczości i języków obcych
17	Rozmowa kwalifikacyjna	wykład, drama	klasa 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, wychowawcy
18	Tworzenie biznesplanu	wykład, tworzenie biznes planu	klasy 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości
19	Oferta edukacyjna dla absolwenta technikum	wykłady, spotkania, udział w Targach Edukacji i Pracy	klasy 3 i 4	zgodnie z terminarzem imprez i planami wychowawczym i klas	wychowawcy, pedagog szkolny, przedstawiciel MCIZ i PUP, uczelni i szkół
20	Poznajemy instytucje rynku pracy (pośrednictwo pracy, pośrednictwo zawodowe, uczelniane biura karier, szkolenia) itp	wykład, prezentacja	klasy 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, przedstawiciel PUP, wychowawcy

21	Drogi poszukiwania pracy	wykład, prezentacja	klasy 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, przedstawiciel PUP, wychowawcy
22	Samodzielna działalność gospodarcza – dokumentacja, źródła wsparcia, itp.	wykład, prezentacja	klasy 2-3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości
23 1	Podnoszenie prestiżu zawodu, statusu fachowca	dyskusje, udział uczniów w prezentacji szkoły podczas Targów Edukacji i Pracy, prezentacji szkoły dla gimnazjalistów i ośmioklasistów, udział w konkursach zawodowych	klasy 1-4	zgodnie z planami zespołów przedmiotowych i kalendarium roku szkolnego	wychowawcy, nauczyciele
24	Uświadamianie uczniom znaczenia wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych	dyskusje, „burza mózgów”	klasy 1-4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele

W roku szkolnym 2018/2019 w ZS Nr 1 im. gen. J. Bema w Ciechanowie są realizowane również dwa projekty:

- dla uczniów - „Zawodowcy na start” - realizacja projektu, w ramach którego uczniowie uczestniczą w zajęciach doskonalących umiejętności zawodowe – wsparcie w formie kursów zawodowych, warsztatów/szkołek podnoszących kwalifikacje zawodowe, wyjazdów edukacyjnych oraz zajęć na Uczelni Wyższej na terenie województwa mazowieckiego;
- dla uczniów i nauczycieli - „Doradztwo edukacyjno – zawodowe w szkołach powiatu ciechanowskiego” – realizacja projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;

X. PROPOZYCJE TEMATYKI ZAJĘĆ Z DORADZTWA ZAWODOWEGO

MODUŁ - SAMOPOZNANIE

I. POZNANIE SIEBIE

1. Samowiedza – źródła poznania siebie.
2. Moja osobowość, mój temperament.
3. Poznaję siebie – zdolności, które posiadam.
4. Poznaję siebie – moje zainteresowania.
5. Moje zainteresowania a moje wybory zawodowe.
6. Poznaję swoje potrzeby, wartości.
7. Poznanie siebie w kontekście przyszłych wyborów zawodowych.
8. Moje cele życiowe – planowanie przyszłości.
9. Rozwijanie umiejętności dostrzegania własnych atutów.
10. Kształtowanie pozytywnego wizerunku własnej osoby.
11. Analiza SWOT własnej osoby (mocne - słabe, szanse - zagrożenia).
12. Tworzenie indywidualnego planu działania.

II. ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH

1. Zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej.
2. Komunikacja niewerbalna jako narzędzie w budowaniu relacji z otoczeniem.
3. Komunikacja interpersonalna a efektywność działań.
4. Asertywność – umiejętność otwartego wyrażania siebie.
5. Budowanie pozytywnej samooceny.
6. Negocjacje – techniki i style negocjacyjne.
7. Mój styl negocjacji a moja osobowość.
8. Efektywna współpraca w zespole.
9. Praca w grupie.
10. Cechy dobrego lidera.
11. Przedsiębiorczość i ja.

III. BUDOWANIE POZYTYWNEJ SAMOOCENY

1. Samoocena i jej wpływ na życie człowieka.
2. Czynniki wpływające na poziom samooceny i źródła samooceny.
3. Rodzaje samooceny.
4. Walka z „patologicznym krytykiem”.
5. Sposoby podnoszenia poczucia własnej wartości.

MODUŁ – RYNEK PRACY I EDUKACJI

I. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT RYNKU PRACY

1. Różnorodność świata zawodów.
2. Warto pracować – powody, dla których ludzie pracują.
3. Edukacja a rynek pracy.
4. Możliwości edukacyjne.
5. Świat zawodów a moje wybory zawodowe.
6. Zawody przyszłości.

7. Rynek pracy – oczekiwania pracodawców względem pracowników.
8. Rynek pracy i mechanizmy jego funkcjonowania.
9. Ja na rynku pracy, czyli zderzenie oczekiwań z rzeczywistością.
10. Dostępne strategie realizowania własnego potencjału w warunkach rynkowych.
11. Rynek pracy – własna firma.
12. Rynek pracy – praca w firmie.
13. Rynek pracy – współpraca z sektorem publicznym.
14. Rynek pracy – NGO.

II. UCZENIE SIĘ

1. Korzyści płynące ze stosowania metod szybkiej nauki.
2. Metody uczenia się – mnemotechniki.
3. Metody szybkiej nauki.
4. Mapa myśli.

III. SIŁA MOTYWACJI – JAK WZMACNIAĆ SWOJE CHEĆCI DO DZIAŁANIA?

1. Teorie motywacji.
2. Fazy przebiegu motywacji i demotywatory.
3. Sposoby zwiększania motywacji do działania.

IV. SKUTECZNE ZARZĄDZANIE SOBĄ W CZASIE

1. Analiza własnego czasu.
2. Pożeracze czasu.
3. Ustalanie priorytetów i proces planowania.
4. Metody zarządzania sobą w czasie.
5. Indywidualny plan organizacji czasu.

MODUŁ –PODEJMOWANIE DECYZJI

I. BILANS KOMPETENCJI

1. Osobowość.
2. Wiedza.
3. Umiejętności.
4. Zainteresowania.
5. Wartości i style działania.

II. PROFESJONALNE DOKUMENTY APLIKACYJNE KLUCZEM DO SUKCESU

1. Rodzaje CV.
2. Struktura i dane w CV.
3. Najczęstsze błędy w CV.
4. List motywacyjny i zasady tworzenia dokumentów aplikacyjnych.
5. Tworzenie dokumentów aplikacyjnych.

III. EFEKTYWNE POSZUKIWANIE PRACY

1. Metody poszukiwania pracy.
2. Analiza efektywności metod szukania pracy.

3. Analiza podstawowych błędów popełnianych przez osoby poszukujące pracy.
4. Plan poszukiwania pracy.
5. Motywacja a poszukiwanie pracy.
6. Wskazówki dotyczące szukania pracy.

IV. ROZMOWA KWALIFIKACYJNA POD LUPĄ

1. Sposoby rekrutacji pracowników.
2. Przygotowanie się do rozmowy kwalifikacyjnej.
3. Część właściwa rozmowy kwalifikacyjnej.
4. Popularne pytania pracodawcy.
5. Trudne pytania pojawiające się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.
6. Zakończenie rozmowy kwalifikacyjnej i symulacje rozmów.

V. PLANOWANIE KARIERY ZAWODOWEJ

1. Rodzaje karier zawodowych.
2. Proces planowania kariery i wyznaczania celów.
3. Tworzenie indywidualnego planu kariery zawodowej.

VI. WŁASNY BIZNES, CZYLI JAK ZAŁOŻYĆ FIRME?

1. Badanie rynku, źródła finansowania firmy, wybór formy prawnej i opodatkowania firmy.
2. Wybór siedziby i nazwy firmy.
3. Biznesplan.
4. Rejestracja firmy.
5. Tworzenie projektu firmy.

XI. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO - celowe, uporządkowane i wzajemnie ze sobą powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z DORADZTWE M ZAWODOWYM - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

ZAJĘCIA Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO - zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum, których wymiar określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703).

ZAJĘCIA ZWIĄZANE Z WYBOREM KIERUNKU KSZTAŁCENIA I ZAWODU - zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Ustawa - Prawo oświatowe, art. 109.1. pkt 5 oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach – Dz. U. z 2017 r., poz. 1591).

DORADZTWO ZAWODOWE – proces wspierania osób w osiągnięciu lepszego zrozumienia samego siebie w odniesieniu do rodzaju pracy i środowiska pracy, w odniesieniu do wyboru właściwego zawodu, zmiany zatrudnienia oraz właściwego dostosowania zawodowego. Jego celem jest zapoznanie osoby radzącej się z: jej możliwościami i zainteresowaniami, możliwościami zawodowymi na rynku pracy, warunkami ekonomicznymi określonych prac i zawodów, przeciwwskazaniami i szczególnymi wymaganiami z punktu widzenia minimalnego i najlepszego poziomu dostosowania zawodowego, sposobami poszukiwania pracy, sposobami kontaktowania się z pracodawcą. Jest to świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

DORADCA ZAWODOWY - osoba udzielająca pomocy (w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych) młodzieży i osobom dorosłym w planowaniu i rozwoju kariery zawodowej – w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, odpowiedniego poziomu i kierunku dalszego kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu metody sprzyjające samopoznaniu i nabywaniu wiedzy o świecie zawodów, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności). Współpracuje on z pracodawcami w doborze kandydatów do pracy, publicznymi służbami zatrudnienia, innymi instytucjami rynku pracy oraz organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego.

KOORDYNATOR WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – osoba odpowiedzialna za nadzór, realizację i modyfikację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

KARIERA – w literaturze brakuje jednolitej definicji pojęcia kariery, jest ona przedstawiana między innymi jako:

- sekwencja ról zawodowych, przez które jednostka przechodzi w swym życiu zawodowym (zakłada, że kolejne role mogą wiązać się z coraz wyższym prestiżem, nie wyklucza jednak zawodowej i społecznej ruchliwości w dół);
- sekwencja kolejnych prac zawodowych i innych ról życiowych, których połączenie wyraża poziom zaangażowania danej osoby w pracę w jej ogólnym wzorcu samorozwoju.

INDYWIDUALNY PLAN KARIERY (IPK) - to tworzenie osobistej, indywidualnej wizji kariery. Celem IPK jest wybór najlepszej, możliwej dla nas ścieżki dalszej kariery edukacyjno – zawodowej. Podstawą jest właściwe wytyczenie celu, a następnie etapów służących do jego realizacji. IPK powinien obejmować elementy związane z podnoszeniem kompetencji, doksztalcaniem, przekwalifikowaniem dokonującym się podczas całego życia danej osoby.

POLSKA RAMA KWALIFIKACJI (PRK) – opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

POZIOM POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI - zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się. W PRK wyodrębniono 8 poziomów, które odnoszą się bezpośrednio do 8 poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

KWALIFIKACJE ZAWODOWE – zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej lub nieformalnej, których osiągnięcie zostało potwierdzone przez upoważnioną instytucję (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

KWALIFIKACJA W ZAWODZIE – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji (Ustawa o systemie oświaty - Dz. U. z 2015 r. , poz. 2156 ze zm.). Do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, zależnie od zawodu, może być wymagane uzyskanie jednej lub kilku kwalifikacji w zawodzie. Ta sama kwalifikacja w zawodzie może występować w różnych zawodach.

KOMPETENCJE – zdolność, umiejętność wykonywania czegoś prawidłowo lub efektywnie; zakres zdolności lub wiedzy danej osoby lub grupy. Kompetencja nie istnieje w oderwaniu od zachowań, które możemy obserwować. Kompetencja przejawia się w wielu różnych zachowaniach. W publikacjach zawarte są różne podziały kompetencji.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE – w ujęciu Polskiej Ramy Kwalifikacji jest to zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

Do najczęściej oczekiwanych przez pracodawców kompetencji miękkich zalicza się umiejętności:

- komunikowania się,
- nawiązywania kontaktów,
- pracy w zespole,
- dostosowania się do kultury organizacyjnej firmy,
- planowania, organizowania i kontrolowania własnej pracy,
- autoprezentacji,
- podejmowania decyzji i samodzielność,

- motywowania siebie i innych,
- radzenia sobie ze stresem.

KOMPETENCJE ZAWODOWE – predyspozycje w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw, zapewniające realizację zadań zawodowych na poziomie skutecznym lub wyróżniającym, stosownie do standardów określonych przez organizację dla danego stanowiska: zdolność do wykorzystania wiedzy i umiejętności w praktycznym działaniu. Także: uprawnienia do działania w określonym obszarze zawodowym, na podstawie uzyskanych kwalifikacji, pozwalające na właściwe wykonanie zadań zawodowych; bez kompetencji nie można wykorzystać swoich kwalifikacji, zaś bez kwalifikacji nie można być kompetentnym.

KOMPETENCJE KLUCZOWE – połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji; kompetencje te potrzebne są wszystkim do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, a zakresy wielu z nich częściowo się pokrywają i są ze sobą powiązane. Wyróżniamy osiem kompetencji kluczowych:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- porozumiewanie się w językach obcych,
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie,
- inicjatywność i przedsiębiorczość,
- świadomość i ekspresja kulturalna.

WIEDZA –zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk, przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

UMIEJĘTNOŚCI - przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - Dz. U. z 2016 r., poz. 64).

UPRAWNIENIA ZAWODOWE –pojęcie często używane zamiennie z pojęciem kwalifikacje (nie jest zdefiniowane w Kodeksie Pracy); w węższym znaczeniu to prawo do czegoś, możliwość podjęcia określonego działania w zakresie objętym przepisami prawa; ponadto wydane w sposób formalny

upoważnienie do wykonywania określonych zadań w ramach zawodu.

POSTAWA – nastawienie wobec ludzi, sytuacji, instytucji lub procesów społecznych, uważana za wskaźnik leżących u jej podstaw wartości lub przekonań; skłonność do postępowania w określony (bardziej lub mniej spójny) sposób wobec ludzi i sytuacji (gdy o postawie wnioskuje się jedynie na podstawie obserwowanych zachowań).

UZDOLNIENIA - dyspozycja warunkująca nabywanie nieprzeciętnych sprawności lub umiejętności w jakiejś dziedzinie; zdolności kierunkowe, często określane jako uzdolnienia specjalne lub talent, czyli takie właściwości jednostki, które pozwalają na uzyskanie wysokich osiągnięć w konkretnej dziedzinie aktywności.

WARTOŚCI – termin mający kilka różnych znaczeń: o zasady i przekonania będące podstawą przyjętych w danej społeczności norm etycznych, o wszystko, co jest dla danej osoby ważne, upragnione, niezbędne, a także darzone szacunkiem i uznaniem. W tym sensie wartość ma charakter subiektywny, ale równocześnie jest wyznaczana przez swoje obiektywne właściwości. Stanowi istotny składnik poglądu na świat danej jednostki oraz regulacji jej zachowań.

ZAINTERESOWANIA ZAWODOWE – utrzymująca się tendencja do obserwowania i poznawania danego obszaru rzeczywistości, związanego z wykonywaniem określonego rodzaju pracy zawodowej.

PREDYSPOZYCJE ZAWODOWE – właściwości anatomiczno-fizjologiczne, głównie budowa i funkcjonowanie układu nerwowego, w tym zadatki wrodzone, podlegające rozwojowi, warunkujące pomyślne wykonywanie zadań zawodowych.

PREFERENCJE ZAWODOWE – emocjonalne nastawienie ku pewnym zawodom: niezweryfikowane przez doświadczenie i wiedzę o możliwościach zdobycia danego zawodu i wymaganiach związanych z jego wykonywaniem.

PORADNICTWO ZAWODOWE - długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

ORIENTACJA ZAWODOWA - działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem

jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. Na orientację zawodową składają się: wiedza o zawodach i o psychofizycznych wymaganiach związanych z ich wykonywaniem, indywidualna ocena zainteresowań i predyspozycji, wiedza o sposobie zdobywania kwalifikacji w wybranym zawodzie, rozeznanie w potrzebach rynku pracy.

INFORMACJA ZAWODOWA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

INFORMACJA EDUKACYJNA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem.

ZAWÓD – wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.

*** ZAŁĄCZNIK NR 1 - TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA TECHNIKÓW** (załącznik Nr 6 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego):

1. Poznanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- 4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Opracowała: mgr Monika Wilczopolska – pedagog szkolny

Ciechanów, dnia 29.10.2018 v.

DYREKTOR
Zespołu Szkół Nr 1
mgr Krystyna Ewa Ślubowska